

Jirman, Aleš: *Wang Anshi (1021 – 1086) a jeho reformy*. Bakalářská práce, Ústav Dálného východu FF UK, Praha 2013.

Oponentní posudek

Práce Aleše Jirmanu popisuje Wang Anshiovy reformy jako odpověď na krizi songského státu v druhé polovině 11. století. Jedná se o přehledné shrnutí hlavních bodů Wangovy „Nové politiky“ (*xin fa*) podle 40 let staré dvoudílné monografie H.R. Williamsona, doplněné názory dalších anglicky píšících historiků. Práce se skládá z přiměřeně dlouhého úvodu do situace songské říše v jedenáctém století, objemného jádra, popisujícího jednotlivé prvky Wangovy reformy a jejich uvádění v praxi, a stručného závěru, kde autor zmiňuje hodnocení Wangu ze strany současníků a pozdějších historiků a spekuluje o důvodech jeho neúspěchu.

Hlavní část práce je pojata jako výpisky z Williamsonovy monografie, na níž je odkazováno prakticky v každém odstavci. Autor se zabývá dílčími složkami Wangovy politiky a popisuje, na jaký stav navazovaly (s využitím především Cambridge History of China), jak byly nastíněny ve Wangově podání císaři Renzongovi z roku 1058 („Podání o 10 000 slovech“), a jaký byl průběh jejich zavádění a následného rušení.

Text je celkem dobře napsán a strukturován; autor se zjevně zorientoval v ne zcela jednoduché problematice středověké čínské státní správy a ekonomického systému. Bohužel však zcela rezignoval na popis pramenné situace, o níž se dozvídáme jen mimochodem v souvislosti s některými citáty (které ale pocházejí vždy z literatury, nejčastěji z Williamsona, a jejich původní pramen zpravidla není označen). V úvodu jako „základní pramen, který popisuje reformy“, označuje Wangovo podání z roku 1058, což je velmi nevhodné. Wangovo podání vzniklo celé desetiletí před jeho přijetím císařem Shenzongem a zabývá se pouze nejjobecnějšími otázkami správy země, navazování na starověké vládců a výchovy a kultivace úřednictva. Ekonomické otázky, jež tvoří jádro Nové politiky – i podle prostoru, který jim autor věnuje – se v tomto podání vůbec nezmiňují. Koneckonců v celé práci je podání citováno pouze na osmi místech. Ve skutečnosti pro poznání Wangových reformů hrají větší roli jeho další texty, například podání o zemědělských půjčkách z roku 1069 nebo Wangův Anshiovův deník a dopisy.

Práce tedy vychází jen z anglických studií; i tam, kde je citováno přímo Wangovo podání, je překlad natolik vzdálen čínskému originálu, že se zřejmě jedná o druhotný překlad z angličtiny. Čínský text je sice obsírně opsán (bez uvedení edice, ze které pochází), ale nezdá se, že by ho autor alespoň pracovně přeložil sám pro sebe. Diskrepance jsou takového rozsahu, že je obtížné je i dokumentovat, např. na str. 12: 然臣以謂今之失，患在不法先王之政者，以謂當法其意而已 vs. „Proto navrhuji, že je třeba následovat pouze hlavní ideje a základní principy těchto dávných vládců.“ Přitom velká část právě tohoto podání byla přeložena do angličtiny také Theodorem de Barym v příručce Sources of Chinese Tradition (vol. 1, New York: Columbia University Press: 612-616, k dispozici v knihovně CCK), a to velmi spolehlivě.

Tato absence vlastní původní analýzy pramenů je základní slabinou práce. I u bakalářské, ve své podstatě kompilační práce je oprávněné vyžadovat, aby si autor byl vědom, co o problému vůbec lze vědět a jaké prameny by teoreticky mohl vytěžit. Měl by se pokusit využít alespoň syntetických prací v moderní čínštině, které jsou bohužel zastoupeny jedinou brožurkou z roku 1974, zjevně z doby kampaně proti konfucianismu, v níž byl Wang Anshi často využíván – tyto souvislosti však autor buď nezná, nebo nepovažuje za nutné zmínit.

Vzhledem k těmto nedostatkům by podle mého názoru práci bylo vhodné upravit, aby skutečně naplnila minimální nároky na historickou sinologickou práci. Tyto nedostatky jsou hraničního charakteru, proto doporučuji konečné rozhodnutí učinit na základě výsledku obhajoby, kde by autor měl prokázat znalosti pramenů pro téma, o němž pojednává, a vysvětlit svůj přístup k překladu. Nelze však akceptovat, aby práce o středověké Číně byla obhájena bez těchto znalostí a bez schopnosti samostatně přeložit nijak složitý text v klasické čínštině, který navíc existuje v evropských jazycích.

V Praze dne 9.9.2013

Mgr.Ing. Jiří Hudeček, Ph.D.